

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Kong Harald og Ansgar. Rim-Blade af Danmarks Kirke-Bog til Jubel-Aaret

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "Kong Harald og Ansgar. Rim-Blade af Danmarks Kirke-Bog til Jubel-Aaret", i Grundtvig, N. F. S.: *Grundtvigs værker*, Faculty of Arts, Aarhus University. Onlineudgave fra Grundtvigs Værker: https://tekster.kb.dk/text/gv-1826_436A-intro-shoot-idm507.pdf (tilgået 04. juli 2024)

Anvendt udgave: Grundtvigs værker

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen](#)

Ansgars Levned

Til "Ansgar ɔ: Æsger" er hovedforlægget Rimberts helgenbiografi *Vita Sancti Ansharii* (da. Den hellige Ansgars Levned), som Grundtvig ligeledes har læst i *Scriptores Rerum Danicarum Medii Ævi* (da. Danmarks middelalderlige historieskrivere), bind 1, s. 398-424 (Bogfortegnelsen 1839, nr. 1). Det også i nutiden højt vurderede skrift er forfattet omkring 870 af Ansgars nære medarbejder og efterfølger som ærkebiskop og en ukendt medforfatter (jf. Rimbert 1885, s. 7 f.). Hensigten med biografien har været at vise Ansgar som en from mand, der var lige så hellig som de kristne martyrer, og desuden at fastslå ærkebispedømmet Hamborg-Bremens betydning (Rimbert 1885, s. 2-3; Lausten 2004, s. 22). Ved foreliggende udgivelse er værket læst efter andenudgaven af P.A. Fengers oversættelse fra 1863. Hans Olrik har forsynet andenudgaven, *Ansgars Levned*, med en historisk indledning og noter.

Angående oversættelsen meddelte Fenger i fortalen til førsteudgaven, at bl.a. "Biskop Grundtvig [har] gjenemgaaet det Hele" (Rimbert 1863, s. XIV). Et sådant arbejde har ligget Grundtvig nær, da han allerede i november 1814 havde lavet en fuldstændig oversættelse af værket, som han i øvrigt aldrig fik trykt (Grundtvig-arkivet fasc. 236; *Bibliografien* 4, s. 22).

* Om Grundtvigs oversættelse, se Toldberg 1946, s. 94-97; Lundgreen-Nielsen 1980, bind 2 s. 630-631. Den første udgave på dansk af værket var den teologiske student C.S. Leys fra 1837, *Ansgars Levnet beskrevet af Erkebiskop Rimbert og en anden Diseipel [sic: Discipel, GV]*. Fire vers fra Grundtvigs digt "Rimbert" findes i citat på titelbladet.

Grundtvig benyttede Rimberts biografi som forlæg ved omtalen af Ebo af Reims og til afsnittene om Ansgar i "Et Blad af Jyllands Rimkrønike" (se *Heimdall* 1816, f.eks. s. 144-145, 149 og 176-177). Da han i 1817 udarbejdede artiklen "Ansgars Eftermæle", var den hovedkilden (*Danne-Virke* 3 1817, s. 105). Angående sin vurdering af *Vita Ansgarii* (da. Ansgars Levned) skriver han, at

Rimberts Bog ikke allene er af uskatteerlig Vigtighed for Nordens Historie, men tillige i sig selv et af de ypperste Skrifter fra den tidligere Middel-Alder, thi vel er Latinen intet mindre end [dvs. alt andet end, GV] classisk, og det har sagtens bidraget til at nedsætte den i de Boglærdes Øine; men Tonen er baade, som Adam af Bremen siger, oprigtig (veredicus) og tillige saa inderlig opbyggelig, at man kan læse mange Helgenes Levnet, uden saameget Udbytte, som eet Blad hos Rimbert giver en Læser, der har Hjerte for Kiærlighed og Guds frygt (*Danne-Virke* 3 1817, s. 103).

Til digtkredsens "Ansgar ɔ: Æsger" har Grundtvig ikke alene benyttet det latinske skrift som forlæg, men det har også været kilde til især hans gengivelse af Ansgars psyke, tænkemåde og drømme. I *Ansgars Levned* virker de mange drømmesyn eller visioner autentiske, og det er sandsynligt, at de hviler på oplysninger fra Ansgar selv, også selvom sådanne syner hørte med til helgenbiografiens genre (se Høirup 1966, s. 76). Synerne har således været med til at styrke Ansgars status som hellig mand, da de kan sammenstilles med tilsvarende drømmesyner i bl.a. profetlitteraturen i Det Gamle Testamente, hvor de i lighed med andre former for visioner traditionelt er blevet tydet som åbenbaringer fra Gud.

* Se f. eks. kaldelsen af Zakarias i Zak 1,3, og at han modtager sine syner i drømme, Zak 4,1 f. Også profeten Daniel er kendt for sine drømmesyner, Dan 7,1 f.

I "Ansgar ɔ: Æsger" bruges de tre gengivne syner til at vise de indre tilskyndelser og den kristne fortrøstning, der drev Ansgar fremad igennem de forskellige faser af hans livsgerning. I det første drømmesyn bliver han kaldet til at udføre en særlig gerning (s. 17-20; se også s. 34), i det andet får han syndsforladelse (s. 20-22) og i det tredje en kaldelse til at være missionær i Danmark og Sverige (s. 27-29).

Også til dette forlæg har Grundtvig forholdt sig frit, og mange andre eksempler på forholdet mellem *Ansgars Levned* og "Ansgar ɔ: Æsger" og "Rimbert" kan ses af punktkommentarerne.